

РЕЗЮМЕ

Мақоллада биокимйо фанини олиқ тиббийот та'лимидá о'қитишдá кейс усулининг та'лимий тури вá уни та'лим жарайонигá жорий қилиш масалалари тaдқиқ етилгá. Кейс тaлáбалáргá мутaxассислик учун зарур бo'лгáн асосий билимларни бериши хамдá кáсбий махоратини шакллáнтириши аниқлгáн.

РЕЗЮМЕ

В статье исследуется учебная разновидность кейс-метода в преподавании биохимии в высшей медицинской школе и вопросы внедрения его в учебный процесс. Определено что кейсы, позволяют усвоить студентам базовые знания, необходимые для их специализации, и для профессиональных навыков.

SUMMARY

The article examines the educational variety of the case method in teaching biochemistry in higher medical school and the issues of its implementation in the educational process. It was determined that the cases allow to provide students with the basic knowledge necessary for their specialization and develop their professional skills.

ТЕХНОЛОГИЯ БАҒДАРЫНДА ЭЛЕКТРОТЕХНИКАЛЫҚ ПӘНЛЕРДИ ОҚЫТЫҒДА ЖАСЛАРДЫҢ ДӨРЕТИҰШИЛИК ҚӘБИЛЕТІН РАҰАЖЛАНДЫРЫҰ УСЫЛЛАРЫ

С.У.Әширбекова – техника илимлериниң кандидаты, доцент

К.Р.Қдырғиязова – магистрант

Әжинияз атындағы Нәкис мәмлекетлик педагогикалық институты

Таянч сўзлар: электротехника, ўкитиш жараёни, иждокорлик, психология, компетенция, демонстрация, эффектив, иллюстрация, логика, технологик таълим.

Ключевые слова: электротехника, учебный процесс, творческий подход, психология, компетентность, демонстрация, эффективный, иллюстрация, логика, технологическое образование.

Key words: electrical engineering, teaching process, creativity, psychology, competence, demonstration, effective, illustration, logic, technological education.

Электротехникалық пәнлерди оқытыу процесине қойылатуғын талаплардың бири – педагогикалық усулларды мақсетли түрде системалы пайдаланып оқыушылардың интеллектин, дөретиушилик ойлауын, илимий көзқарасы менен активлигин қәлиплестириу, өз бетинше билим алыу көнликпелерин раўажландырыу болып табылады.

Хәзирги жәмийетимизде болып атырған түпкилики өзгерислер жас әуладтың дүньяны илимий таныуын, өз ойын ашық айта алыуын қәлиплестириу талап етпекте. Соннан келип шығып билимлендириу мәкемелеринде оқыу-тәрбия жұмыстарын дурыс хәм нәтийжели шөлкемлестириудің бирден бир жолы сыпатында жас әуладтың билим алыуға хәм оны өзлестириуге деген қызығыушылығын оятыу, дөретиушилик белсендилегин жетилистириуді жолға қойыудан ибарат. Бунда жаңа педагогикалық хәм информациялық технологиялар тийкарында оқытыудың мазмунын интерактив бағдарланыу мәселеси жүзеге шығады [1:2].

Өндирилсик хәм жәмийетлик өмирге жаңа мазмун киргизетуғын, келешекке байланысly жаңа ўазыйпалар қойып билетуғын хәм оны шешиу жолларын таба алатуғын хәр тәреплеме қәлиплескен шахсларды тәрбиялау бағдарда оқытыушының педагогикалық шеберлиги, оның дәуир менен тең қәдем таслауы хәм жәмийетте болып атырған өзгерислерди меңгерип барыуы мақсетке муўапық.

«Педагогикалық шеберлик» муғаллимнің қәнигелик искерлигиниң ең жоқары дәрежеси болып, муғаллимнің хәр түрли педагогикалық мәселелерди унамлы шешиу уқыбы, сондай-ақ оқытыу тәрбиялау жұмыстарының мақсетине ерисиуи екен. Педагогикалық шеберликтиң көринислерине төмендегилерди айта аламыз: оқыу процесин мақсетли алып барылыуы, педагог жұмысының жоқары сапалылығы, оқытыу-тәрбиялау жұмыстарында белгиленген мақсетке ерисиу, педагогтың педагогикалық процесин методикалық, руўхый хәм субъектив жактан жүдә шеберлик, усталық пенен шөлкемлестириу хәм басқарыу қәбилетине, көнликпелестәжирийбесине ийе болыуы, тәлим-тәрбия процесинде методикалық билимлерди нәтийжели қоллай алыу қәбилети [3:43]. Усы көзқарастан технология бағдарында билим алып атырған талабаларға қәнигелик пәнлерди оқытыу мәселесин үйренип шығайық.

Не себеп технология бағдары талабаларына электротехника пәни оқытылады? - деген сорауға

жуўап излейтуғын болсақ, оған жуўап берий ушын биз бириншиден төмендеги көрсеткишлерди келтирип өтейик:

- технология бағдарына киретуғын пәнлерди оқытыуда ең дәслеп жаслардың дөретиушилик искерлигин раўажландырыу мәселеси жетекшилик етийи;

- бүгинги күнде электр токин қолланбастан хеш бир технологиялық процесс орынланбайтуғынын билемиз.

Электротехника пәни усы электр токи менен байланысly процесслерди, қубылысларды, олардың бойсынуы ңызамлықларын, электр хәм магнит майданының тәсиринде жұмыс атқаратуғын әсбап-үскенелерди қарастырады, үйренеди хәм жетилистириу жолларын излейди. Сонлықтан, технология бағдарындағы электротехникалық пәнлерди оқытыу методикасында тийкаргы билим хәм көнликпелерди шахсты раўажландырыуға, дөретиушилик искерликти өсирийге бағдарланған тәжирийбелер менен байытыу талап етиледі. Бунда, бүгинги педагогика тарауының ең заманагөй оқытыу усуллары хәм жаңа педагогикалық методларды қолланыу жақсы нәтийже беретуғынлығына гуман жок. Дөретиушилик пенен пикирлеу инсанда ойдың ушқырлығын, инсанның сыртқы орталықтың өзгерислерине бейимлесиушилигин, тапқырлығын, анық хәм дәл шешим қабыл етий қәбилетлерин қәлиплестиреди, қарама-қарсылықларды шешиуге бағдарлайды, өзине тән жеке қасийетлерге де ийе инсан болып жетилисиуине көмеклеседи.

Электротехника пәни методикасының тийкары дегенимизде, усы пәнди толық өзлестириу ушын хызмет ететуғын усуллар жыйнағын түсинемиз. Электротехника пәнин өзлестириу барысында хәр бир усулдың өз орны хәм қолланылыу өзгешеликleri болады. Мысал ушын, үскене дүзилесин, жұмыс ислеу принциплерин түсиндириу ушын әсбапларды демонстрациялау хәм тәжирийбе өткерий усуллары қолланылады. Берилген пәннің өзгешелигин есапка алатуғын методика оны эффектив қолланыу мәселесине толық жуўап берийи лазым.

Электротехниканы оқытыу методикасы басқа пәнлер менен тығыз байланыста хәм ғәрезлиликте болып, билимлендириу мәселелерин шешиуде билим алыушылардың пикирлеу искерлигиниң ңызамлықларына, психологиялық өзгешеликлерине, билиуге деген умтылыуы хәм қәбилети, қызығыушылығына ғәрезли болады. Соның менен бирге илим, техника хәм технологияның раўажланыуы менен бирге пәннің

өзгешелигин есапқа алатуғын арнаўлы методиканы жетилистирип барыў талап етиледі.

Технология бағдарында электротехникалық пәнлерди оқытыўда төмендеги келтирилген оқытыў тийкарларын атап өтиў мүмкин:

Компетенцияға тийкарланған билим бериў. Бунда оқыўшылардың ийелеген билим, көнликпе хәм уқыпшылықларын өзбетинше жеке, кәсиплик хәм социаллық хызметлеринде әмелий түрде пайдаланып билиў компетенцияларын раўажландырыўға негизленіп билим бериў өзгешелиги көзде тугылады. Хәзирги ўақытта жәхәнниң көпшилик раўажланған мәмлекетлеринде билимлендириў компетенциялыққа тийкарланып оқытыў негизги бағдар ретинда мәмлекетлик билимлендириў стандартларына енгизилген.

Билим алыўшының өз бетинше искерлиги көп түрли болып, көбинше билим алыўшы тәрәпинен орынланғаны менен, билим бериўши тәрәпинен шөлкемлестириледи хәм қадағаланады. Билим бериўшиниң өз бетинше искерликти раўажландырыўға байланыслы жумысларының ең тийкарғыларының бири оқыў тапсырмаларын шөлкемлестиріў мәселеси болады.

Усы бағдарда электротехника пәнин оқытыў процесин шөлкемлестиріў төмендеги бир қанша ўазыйпаларды өз ишине қамтыйды:

- оқытыў процесин мақсетинен келип шығып билим көнликпелерин қәлиплестиріў, яғный, билим алыўшының миллий хәм жеке қәдириятларда өзгешелиги хәм имканиятларын есапқа алып шахсқа

бағдарланған оқытыўды шөлкемлестиріў;

- шахсқа бағдарланған оқытыў процесин заманағөй технологиялар жәрдеминде билим бериў талапларынан келип шыққан ҳалда билим бериўшиниң хәм билим алыўшының дәретиўшиликти имканиятларын кеңейтиў. Бунда, электротехника сабағын машқалалы, дәретиўшиликти, жәмәәтлик сабақлары, ойын хәм өз ара қарым-қатнас шынығыўлары хәм ең баслысы иллюстрациялық, көргизбелилик, демонстрациялық, лабораториялық сабақлар негизинде оқытыўға итибар бериў талап етиледі.

Технология бағдарындағы электротехникалық пәнлерди үйрениў техникалық дәретиўшиликти өзине жәмлеген. Сонлықтан, бул пән методикасын байытыў усылларының бири илим-изертлеў методлары есапланылады.

Жуўмақлап айтатуғын болсақ, қәлеген оқытыў технологиялары хәм билим бериў тийкарлары билим алыўшыларды қосымша әдебият пенен өз бетинше жумыс ислеўге, белгили алымлардың пәнге байланыслы изертлеў жумыслары, тәжирийбелери менен қосымша танысып мағлыўматлар жыйнаўда хәм өз билим дәрәжесин кеңейтиўде, хәр түрли тарийхый есаплар, логикалық ойлаўды талап ететуғын қызықлы есапларды шығарыўға шынықтырыў, өз ойын толық хәм еркин баянлай алыў уқыбын қәлиплестиріўде, тез хәм ең қолайлы усылда мәселениң шешимин табыўға шынықтырыў олардың пәнге қызығыўшылығын жүзеге шығарады, бул өз гезегинде билим бериў процесин нәтийжели болыўын тәмийнлейди.

Әдебиятлар

1. Ангеловский К. Учитель и инновации. Книга для учителя. – Москва: «Просвещение», 1991.
2. Йўлдашев Ж.Ғ., Усманов С.А. Педагогик технология асослари. – Тошкент: PTM. 2004.
3. Tolipov O., Ro'ziyeva D. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. -Toshkent. "Innovatsiya-ziyo". 2019.

РЕЗЮМЕ

Мақолада технология йўналиши талабаларига электротехника фанини ўқитиш усули кўриб чиқилган ва электротехника фани методикаси ўрганилиб, ўқитиш технологиялари ва билим бериш асослари таҳлил этилган. Электротехника дарсларини ўқитишда ҳар қандай ўқитиш технологияларидан фойдаланиш аҳамиятли эканлиги кўрсатилган.

РЕЗЮМЕ

В данной статье рассмотрены особенности преподавания электротехники студентам направления технологии и изучена методика преподавания электротехники, приведены технологии и основы обучения. Показана, важность использования любой обучающей технологии при изучении электротехники.

SUMMARY

This article discusses the peculiarity of teaching electrical engineering to students of the specialty of technology and studied the methodology of teaching electrical engineering, provides technologies and the basics of teaching. The importance of using and teaching technology is shown on the study of electrical engineering.

ПРОБЛЕМЫ ФОНЕТИЧЕСКОЙ ИНТЕРФЕРЕНЦИИ ПРИ ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Х.Е.Даўлетмуратова – ассистент преподаватель

Нукусский государственный педагогический институт имени Ажиязия

Таянч сузлар: интерференция, акцент, талафуз кўникмалари, лексемалар, фонемалар, она тили кўникмалари, фонетик интерференция, тиллараро ва тил ичидаги интерференция.

Ключевые слова: интерференция, акцент, произносительный навык, фонемы, навыки родного языка фонетическая интерференция, межъязыковую и внутриязыковую интерференция.

Key words: interference, accent, pronunciation skill, lexem, phonemes, native language skills, phonetic interference, interlanguage and intralanguage interference.

Английский язык – самый распространенный язык на земном шаре. Как известно, что много людей говорят на английском языке. И назвать их число трудно, но их однозначно больше чем один миллиард человек. Это 20% всего населения земли. Английский язык является родным языком 400 миллионов человек и официальным языком в более чем 60 странах. Если добавить к ним огромное количество людей, изучающих английский язык в качестве иностранного, вы поймете, что английский язык является сегодня главным языком мирового значения. Поэтому знание английского языка очень важно и в Республике Каракалпакстан его изучают с первого класса.

Явление интерференции в профессионально-ориентированной межкультурной коммуникации и переводческой деятельности приводит к различным ошибкам, то есть к акценту: фонетическим и фонологи-

ческим нарушениям, неточностям, искажениям в речи и письме и срыву коммуникации. В этом и заключается актуальность и значимость нашего исследования. Объектом исследования является интерференция на фонетическом уровне. Предметом исследования является фонетическая интерференция в речи учащихся, носителей каракалпакского языка, а целью нашей работы является изучение фонетической интерференции и пути ее преодоления у учащихся общеобразовательных школ в нашей республике.

Проблема интерференции достаточно сложна, так как еще не решена и не изучена окончательно. Большой интерес представляет собой природа этого явления, его психофизиологические основы и проявление интерференции при обучении иностранному языку.

Интерференция, от лат. «inter» – «между», «ferens» или «ferentis» – «несущий» – ухудшение сохранения